

La pista plena: quin goig!

**Carlos M. Martorell
Fabregat i Jordi Mulet
Baubí**

S'acaba l'estiu i ja hi ha gent que enyora un dels plaers estivals: el ball de festa major. A les primeres notes de la Perla Preciosa tota la pista s'omple per a ballar; això també passa amb els èxits de Renato Carosone, Roberto Carlos, Tom Jones, els instrumentals de Glenn Miller, pasdobles, ranxeres i cançons de coreografies que formen una llista interminable, que són cultura i patrimoni nostres que hem de cuidar. Cal valorar molt les orquestres que encara aposten per fer les cançons que els nostres iaies i iaies ballaven, i també els nostres pares i mares, però cada vegada n'hi ha menys. També cal agrair a les comissions de festes que aposten per les orquestres de sempre.

Els temps canvien. Hi ha coses que no ho haurien de fer. El món de les orquestres mai s'hauria de perdre. Pots gaudir del Danubi Blau, de la Bilirrubina, de Queen, de Coti per Coti o d'un dels èxits de Rosalia, tot un ventall variat de ritmes i èpoques. A més, esta música es pot ballar en parella, un exercici sa, bonic i festiu. Com a músic, veure la pista plena fa goig, però este fet, en àmbits més jo-

ves, està vist com superhistòric. Avui els aparells electrònics que fan música i les lletres inintel·ligibles que tothom balla estan prenent terreny a les típiques orquestres, fins i tot moltes s'adapten a estos nous estils. S'ha de promoure el ball en parella. Es ballarà millor o pitjor; si no, qui ballarà d'aquí a cent anys? I què ballarà?

A les nostres terres, hem tingut i tenim molt bones orquestres. La mitica Batàvia Jazz (1931-1962) va néixer en una difícil època de treballs durs i una societat molt dividida ideològicament que necessitava molt distraure's. La Batàvia, amb una megafonia mínima, alguns instruments precaris i dificultats de transport (a vegades pel riu), va ser una formació moderna, avançada a l'època i pionera, enlluernada per una nova música que venia d'Amèrica, diferent, difícil d'entendre: el jazz. Este nou estil reforçava molt un ingredient bàsic del ball, el ritme, gràcies a la incorporació de la bateria. Una

música que sentien a dures penes per la ràdio, i fent milacres n'aconseguien partitures. No van escapar de la crítica de sectors conservadors, però de poc va servir perquè la il·lusió dels músics els va convertir ràpidament en una esperada distracció i un bàlsam social fins al punt que es va fer famós el crit "Que ve la Batàvia!". El seu èxit va vindre més per fer xalar la gent que per tocar jazz. Als estius

actuaven moltíssim en festes i locals socials importants, com l'enyorat Centre del Comerç (que tòrne!), i en molts carrers de la ciutat que organitzaven la pròpia festa (avui impensable) i també en la majoria de pobles pròxims.

La Guerra Civil va parar la Batàvia, inclús van perdre alguns músics. Represa l'activitat, una postguerra van fer molt més necessari un passatemps com el ball. Els mateixos músics tenien diferents maneres de pensar, a vegades oposades, però fins i tot en este punt van ser grans: la música i les ganes de passar-ho bé no coneixien dretes ni esquerres. La cultura i la diversió unixen, la política, no tant. Un dels músics deia: "la música ens va salvar de moltes coses".

Un altre fenomen musical trencador es va repetir a Tortosa el 1971, amb Cimarron. Com la Batàvia, Cimarron era passió per la música, qualitat, enormes músics. Amb tecnologia i mitjans de transport, esta-

ven entusiasmats per la música de grups, sobretot americans, que tenien una potent secció de metalls (Chicago, Osibisa...). Tocaven temes d'estos grups, però van triomfar a Catalunya i altres parts de l'Estat perquè feien ballar i xalar la gent. Algunes temporades van superar les 150 actuacions; això demostra que una orquestra de ball és una escola per al músic, però un treball molt dur. La tradició musical al territori proporciona continuament molts bons músics, que destaquen en estils musicals variats (clàssica, banda, rock...), i també bones orquestres (Atalaia, Pensylvania...) que encara conserven, com la Batàvia i Cimarron, l'essència de la festa major. Els temps canvien molt ràpid, i les xarxes socials i la tecnologia obliguen a una contínua adaptació en tots els camps. En les orquestres de ball, també. Tot i que algunes mostren una gran sofisticació (llums, pantalles...), seria bo que ni la modernitat ni el reggaeton facen que els balls de festa major (diluïts en programes de festes atapits) i la seua essència, xalar ballant, no quede antiga ni passada de moda.

Orquestra Batàvia, formació inicial (1935). FONT: Martorell Fabregat, C. (2012). 'Batàvia Jazz, una orquestra irrepetible'.